

PŘEDPĚV

Aj zde leží zem ta, před okem mým smutně slzícím,
někdy kolébka, nyní národu mého rakev.
Stůj, noho, posvatné místa jsou, kamkoli kráčíš,
k obloze, Tatry synu, vznes se vyvýše pohled.
Neb raději k velikému příviň tomu tam se dubisku,
jenž vzdoruje zhoubným až dosaváde časům.
Však horší je času vzteklosti člověk, jenž beru železnou
v těchto krajích na tvou, Slávie, šíji chopil.
Horší nežli divé války, hromu, ohně divější
zaslepenec, na své když zlobu plémě kydá.
Ó věkové dávní, jako noc vůkol mne ležící,
ó krajino všeliké slávy i hanby plná!
Od Labe zrádného k rovinám až Visly nevěrné,
od Dunaje k hltavým Baltu celého pěnám,
krásnohlasy zmužilých Slovanů kde se někdy ozýval,
aj oněměl již, byv k ourazu záští, jazyk.
A kdo se loupeže té volající vzhůru dopustil?
Kdo zhanobil v jednom národu lidstvo celé?
Zardi se, závistná Teutonie, souse do Slávy,
tvé vin těchto počet spáchaly někdy ruky.
Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou,
ten, kdo do pout jímá otroky, sám je otrok.
Nechť ruky, nech by jazyk v okuje své vázal otrocké,
jedno to, neb nezná šetřiti práva jiných.
Ten, kdo trůny bořil, lidskou krev daro vyléval,
po světě nešťastnou války pochodni nosil,
ten porobu slušnou, buď Gót, buď Skýta, zasloužil,
ne kdo divé chválil příkladem ordě pokoj.
Kde jste se octly, milé zde bydlivších národy Slávů,
národy, jenž Pomoří tam, tuto Zálu pily?

Sorbů větve tiché, obodritské říše praporce,
kde vnukové Vilců, kde jste, potomci Ukrů?
Napravo šíře hledím, nalevo znak bystře otáčím,
než mé darmo oko v Slávii Slávu hledá.
Rci, strome, chráme jejich rostlý, pode nímž se obětné
dávnoevkým tehdáž pájily žertvy bohům:
kde jsou národové ti, jejich kde knížata, města,
jenž první v severu vzkřísili tomto život?
Jedni učice chudou Evropu plachty a vesla
chystati a k bohatým přes moře vésti břehům,
kov tu jiní ze hlubin skvoucí vykopávali rudných,
více ku počtě bohům nežli ku zisku lidem.
Tamti neurodné rolníku ukázali rádllem,
by klas neslo zlatý, brázditi lúno země.
Lípy oni, svěcený Slovanům strom, vedle pokojných
cest sadili, chládek by stlaly vůkol i čich.
Města syny stavěti, květné v nich vésti kupectví
muž cvičil a mlad svou tkávati plátno ženy.
Národe mistrovský, jakovépak máš za to díky?
Roztrhaný hnusné zpotvořenosti věnec.
Jak včely, med zavoníc, kradné se do oule cizího
stádně hrnou a v něm matku i dítky bijí,
tak tu domu vlastní podroben pán, chytře mu vlezlý
slouha drží těžký smutně na hrdle řetěz.
Kde spanilá v zelených hájích pěla písňě Slovanka,
již hlaholem zpěvná ousta umlkla němým.
Kde z mramoru stály hromného paláce Perúna,
z troskotaných sloupů teď psota chlěvy dělá.
Kde k nebi své věžila staroslavná Arkóna týmě,
zlomky mrví teď tam hostě cizího noha.
Rozbořené želejí zdi chrámů Retry pověstné,
kde čněly, již ryje tam hnízdo si ještěr a had.

Slávy syna k bratrům příšlého v ty kraje nezná
brat vlastní, aniže vděčně mu tiskne ruky.
Řeč ho cizí zarazí ze rtů a tváří slovanské,
znak mu lže Slovana, sluch klamy bolně kazí.
Neb tak přehluboko vtláčila znaky Sláva synům svým,
místo že jich vymazat nikde nemůže ní čas.
Odrodilí synové však své sami matce začasťo,
bič macechy hříšné oblizující, lají.
Nejsou ni Slované životem, nejsou ani Němci,
půl toho, půl toho jen jak netopyři mají.
Tak peleši v krajinách osmanské plémě helénských,
konský na vzněšené vstrkna Olympu ocas.
Tak porušil zistný Europan dva světy Indů,
za vzdělanost vzav jim ctnost, zemi, barvu i řeč.
Národ i čest zmizely, s jazykem bohové zde zanikli,
jen sama zůstává příroda nezměněná.
Les, řeky, města a ves změníti své jméno slovanské
nechtěly, než tělo jen v nich, ducha Slávy není.
Ó kdo přijde tyto vzbuditi hroby ze sna živého,
kým přiveden slušný k své bude vlasti dědic?
Kdo rce to nám místo, kde cedil svou někdy za národ
krev Miliduch, kdo na něm sloup mu památky složí?
kde hněvivý novotám, otcovskou prostotu bráně,
válčícím Slovanům Kruk po slovansky vešel
neb kudy vítězný máchal meč v půtce Bojislav
a v pokoji šťastnou zákony řídil obec?
Již jich více není! Hrkotem surového hrdinské
články jejich zhoubný láme oráče lemeš.
Stíny jejich na dvou se časů hněvajice ničemnost,
ve mhle sivé těchto zřícenin upně vyjí.
Upně vyjí, že osud dosavád se smířiti váhá
a vnuka krev lecjak tam hníje, tam se mění.

ZPĚV I

ZÁLA

Jak muselo v tom by studené být k národu srdce,
jenž by tu slz jako nad kostmi milenky nelil.
Avšak umkli, tichá, na příšt pohlední, žalosti,
osluněným rozptyl mráčky myšlének okem.
Největší je neřest v neštěstí láti neřestem,
ten, kdo kojí skutkem hněv nebe, lépe činí.
Ne z mutného oka, z ruky pilné nádeje kvitne,
tak jen i zlé může státi se ještě dobrým.
Cesta křivá lidi jen, člověčenstvo svěsti nemůže
a zmatenost jedněch často celosti hová.
Čas vše mění, i časy, k vítězství on vede pravdu;
co sto věků bludných hodlalo, zvrtno doba.